

Raadsvoorstel

onderwerp	Impulsvoorstel Versterking Sociale basis 2026-2027
zaaknummer	Z/25/506078
documentnummer	INT/26/1283576
portefeuillehouder	S. Bijl
portefeuille	Sociaal domein

1. Samenvatting

Dit voorstel gaat om het alloceren, ten behoeve van het sociaal domein, van de compensatie die de gemeente Zevenaar heeft ontvangen voor de tekorten op de middelen voor de Hervormingsagenda voor de jaren 2023 en 2024. Dit mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie Van Ark om te investeren in sterke lokale teams en het betrekken van het zogenaamde voorliggend veld en het versterken van de sociale basis.

Op deze wijze worden middelen gereserveerd om later dit jaar op basis van concrete voorstellen een impuls te geven aan het versterken van de sociale basis én de ontwikkeling en implementatie van Sterke Lokale Teams. Hiermee geeft het college van B&W tevens uitvoering aan de opdracht van de gemeenteraad om de preventieve basis in Zevenaar structureel te versterken (amendement september 2025), aan de maatregelen in het kader van de financieel gezonde toekomst (FGT) en aan de verplichting om Sterke Lokale Teams in te richten.

In co-creatie met enkele strategische partners in het voorliggend veld zullen deze middelen worden ingezet voor sterkere sociale netwerken en een laagdrempelige toegang tot ondersteuning voor inwoners van 0 tot 100+ jaar in de gemeente Zevenaar.

Deze impuls vormt ook het noodzakelijke voorportaal voor de (nieuw te vormen) Sterke Lokale Teams en heeft als hoofddoel de veerkracht van inwoners te vergroten en de instroom in geïndiceerde - en zwaardere maatwerkwzorg (Wmo/Jeugdwet/Participatiewet) te verminderen.

In de loop van 2026 zullen voorstellen aan u worden aangeboden die concreet invulling geven aan het implementeren van sterke lokale teams en het versterken van de sociale basis. Deze voorstellen zullen worden voorzien van relevante indicatoren en een onderbouwing van de benodigde middelen.

2. Raadsvoorstel

1. de ontvangen compensatie over 2023 en 2024 (septembercirculaire: € 2.044.000) minus inzet voor het verbeterplan (€100.000) aan de algemene reserve te onttrekken en aan een nieuw te vormen "Bestemmingsreserve Impuls Sociale basis en sterk lokaal team" toe te voegen;
2. het college de opdracht te geven om de sociale basis te versterken en Sterke Lokale Teams in te richten;
3. incidentele kosten (ad € 200.000,-) voor het aantrekken van projectleiders voor aanpak versterken sociale basis en vormgeven Sterke Lokale Teams uit de bestemmingsreserve te dekken.

3. Waarom naar de raad

De Rekenkamer constateerde dat de preventieve basis in Zevenaar te versnipperd is en dat signalen te laat worden opgepakt. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van het Rekenkameronderzoek Sociaal

domein (24 september 2025) via een amendement de opdracht gegeven om het voorliggend veld, de sociale basis, te versterken.

Hierbij treft u een voorstel om de sociale basis in Zevenaar substantieel te versterken, waarmee tegemoet wordt gekomen aan het bepaalde in het amendement. Hiermee geeft u de kaders voor een impuls voor de sociale basis voor 2026 en 2027 en geeft u de mogelijkheid om tot de vorming van Sterke Lokale Teams over te gaan. Bovendien heeft uw raad het budgetrecht en is daarmee het bevoegde orgaan om een bestemmingsreserve in te stellen en daaraan bedragen toe te voegen of te onttrekken.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Op basis van het onderzoeksrapport in het kader van de Hervormingsagenda (Groeipijn) hebben gemeenten een compensatie ontvangen van de meerkosten in de jaren 2023 en 2024. Mede op basis van het rapport is als advies meegegeven om deze incidentele middelen in te zetten om een impuls te geven aan het versterken van de sociale basis. Hiermee wordt de basis gelegd en/of verstevigd om na deze impuls regulier aan een sterke sociale basis te blijven werken.

Met het instellen van een bestemmingsreserve worden de compensatiemiddelen ook gealloceerd om later op basis van onderbouwde voorstellen te worden ingezet waarvoor ze oorspronkelijk bedoeld waren. In co-creatie met strategische partners worden de komende periode voorstellen uitgewerkt om een sterkere sociale basis neer te zetten en een laagdrempelige toegang tot ondersteuning voor inwoners van 0 tot 100+ jaar in de gemeente Zevenaar mogelijk te maken.

Om dit te realiseren wordt gevraagd om uit de nieuw te vormen bestemmingsreserve een bedrag beschikbaar te stellen voor projectleiding op beide projecten: het implementeren van een sterke lokale teams én het versterken van de sociale basis.

Beoogde effecten

- Het alloceren van de compensatiemiddelen voor de tekorten uit de hervormingsagenda over de jaren 2023 en 2024 voor het doel waarvoor deze bedoeld zijn.
- Een opdracht van de raad aan het college om met concrete, onderbouwde voorstellen te komen de sterke lokale teams in te richten en de sociale basis te versterken.
- Middelen beschikbaar krijgen voor het tijdelijk aanstellen van projectleiders om de bovengenoemde voorstellen in co-creatie met partners in het voorliggend veld op te stellen.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Er is noodzaak tot reparatie en preventie

De commissie Van Ark heeft over de meerwaarde en betekenis van de Hervormingsagenda onder andere het volgende advies geformuleerd: creëer en versterk lokale steunstructuren; benut de natuurlijke omgevingen van jongeren en ouders. De Rekenkamer concludeerde in 2025 dat preventie nu te beperkt en versnipperd is. Bovendien is voor zowel professionals als voor inwoners onduidelijk hoe die lokale steunstructuur eruitziet, waarvoor zij waar en wanneer terecht kunnen.

Bestaande inspanningen zijn niet voldoende om het verschil te gaan maken. De ontvangen compensatie geeft de gemeente de mogelijkheid een impuls te geven en de systemen en structuren versneld te verbeteren. Als we dat niet doen, dan blijft de druk op dure zorg hoog of verder toenemen. Investeren in de sociale basis is daarom nodig. Alleen zo slaagt de hervorming van het sociaal domein.

1.2 Een bestemmingsreserve geeft ruimte voor handelen én geeft de raad een instrument voor monitoring

Het instellen van de bestemmingsreserve geeft de mogelijkheid om binnen de doelstelling uitgaven te doen die op voorhand nog niet precies zijn te begroten. De projectvoorstellen die zullen worden gedaan moeten een impuls geven in de jaren 2026/2027 (looptijd bestemmingsreserve). Een bestemmingsreserve is een incidenteel dekkingsmiddel en kan daardoor niet gebruikt worden voor het dekken van structurele kosten. Dit mede als gevolg van de beperkte ruimte in het begrotingssaldo. Bij de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over de besteding.

1.3 Op basis van het advies dat is afgegeven bij de compensatie

Op basis van het onderzoeksrapport in het kader van de Hervormingsagenda (Groeipijn) hebben gemeenten een compensatie ontvangen van de meerkosten in de jaren 2023 en 2024. De compensatie voor 2025 en 2026 is verwerkt in de 2de VGR en in de begroting. Mede op basis van het rapport is als advies meegegeven om deze incidentele middelen in te zetten om een impuls te geven. In de septembercirculaire hebben wij € 2.044.000 aan compensatie gekregen over de eerdere jaren. Doordat er geen besluitvorming is geweest voor 31 december 2025 is dit bedrag onderdeel van het resultaat en wordt het toegevoegd aan de algemene reserve. Voor het verbeterplan als gevolg van het Rekenkameronderzoek zijn al middelen aangevraagd vanuit de algemene reserve. Het voorstel is om het resterende deel toe te voegen aan de bestemmingsreserve.

2.1. We gaan uit van bewezen effectiviteit

Diverse onderzoeken tonen aan dat een sterke sociale basis bijdraagt aan het verminderen van zwaardere zorgvragen (VerweyJonker, Movisie, VNG, BMC, Sociaal Werk Nederland, etc.). Ook voldoen we hiermee aan de uitgangspunten van de Hervormingsagenda en de diverse landelijke akkoorden (o.a. GALA, IZA, AZWA en HLO). Hoewel effecten op korte termijn financieel lastig meetbaar zijn, leidt preventie op langere termijn tot besparing van zorgkosten en een hogere kwaliteit van leven voor inwoners.

2.2 De al bestaande ideeën moeten nog nader geconcretiseerd en in samenhang worden gebracht

De bijeenkomst van 17 november met partners in het voorliggend veld heeft voor de nodige input gezorgd. Daar kan en gaan we zeker gebruik van maken. Voor de inrichten van sterke lokale teams hebben wij ook al een duidelijke richting bepaald. Wij willen deze graag in samenhang, onderbouwd en voorzien van indicatoren in de loop van 2026 aan u voorleggen.

2.2. Er is draagvlak bij partners

De maatschappelijke partners zijn betrokken (o.a. via bijeenkomst 17 november 2025 en diverse overlegsessies) en zijn al bezig om hun aanbod te concentreren en op elkaar af te stemmen en deze ideeën in projectvoorstellen aan de gemeente voor te leggen. Wij willen de input van de maatschappelijke partners gebruiken om in co-creatie met hen tot voorstellen te komen die aan uw raad zullen worden voorgelegd.

3.1 Incidentele middelen voor projectleiding SLT en versterken sociale basis

Voor een versnelling in het inrichten van de Sterke Lokale Team en het de aanpak ten behoeve van het versterken van de sociale basis vragen wij € 200.000 voor projectleiding. Hiermee maken wij het mogelijk om een versnelling aan te brengen in de ontwikkeling en tijdig, met nader onderbouwde voorstellen te komen.

Alternatieven

Niet van toepassing.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Zowel het versterken van de sociale basis als de implementatie van sterke lokale teams worden projectmatig opgepakt met betrekken van en in co-creatie met maatschappelijke partners. In de loop van 2026 zullen wij samen met hen onderbouwde voorstellen aan de gemeenteraad voorstellen om de doelstellingen van beide projecten in samenhang te kunnen realiseren.

7. Klimaat en duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Communicatie

Alle stakeholders binnen de sociale basis, zowel professioneel als informeel, worden geïnformeerd over het impulsvoorstel en worden uitgenodigd, c.q. uitgedaagd, om -in gezamenlijkheid- met goede voorstellen en/of ideeën te komen. Via de gemeentelijke website en berichtgeving in de lokale media worden inwoners en organisaties stelselmatig geïnformeerd en uitgedaagd.

Dat betekent:

- Dat we maatschappelijke partners informeren over het collegebesluit via mail/brief. En ook na behandeling van het raadsvoorstel.
- Hoe we ze gaan uitnodigen om mee te denken, in welke vorm (online/bijeenkomst/etc.) en op welke termijn (per kwartaal bijvoorbeeld).
- Zodra het impulsvoorstel uitgewerkt is, we een communicatieaanpak maken om deze onder de aandacht te brengen bij inwoners (Q1/Q2 - 2026).

9. Kosten, baten en dekking

Vanuit het rijk is een compensatie ontvangen voor de Hervormingsagenda 2023-2024, ter hoogte van € 2.044.000. Bij de jaarstukken 2025 worden deze middelen toegevoegd aan de algemene reserve. In het voorstel verbeterplan (€ 100.000) wordt uit de algemene reserve een bedrag gehaald. Deze bijdrage wordt in mindering gebracht op de ontvangen compensatie, voordat deze wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve € 1.944.000.

10. Bijlagen

n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp Impuls Versterking Sociale basis 2026-2027
zaaknummer Z/25/506078
documentnummer INT/25/1280844

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat

- gemeenten vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en landelijke akkoorden (GALA, IZA, AZWA, HLO) Sterke Lokale Teams dienen in te richten,
- dit vraag om een sterke sociale basis,
- de Rekenkamer heeft geconstateerd dat de preventieve basis in Zevenaar te versnipperd is en dat signalen te laat worden opgepakt,
- een compensatie van het rijk is ontvangen inzake de Hervormingsagenda 2023 en 2024,
- dat een eenmalige impuls voor een substantiële verbetering kan zorgen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet.

besluit:

1. de ontvangen compensatie over 2023 en 2024 (septembercirculaire: € 2.044.000) minus inzet voor het verbeterplan (€100.000) aan de algemene reserve te onttrekken en aan een nieuw te vormen "Bestemmingsreserve Impuls Sociale basis en sterk lokaal team" toe te voegen;
2. het college de opdracht te geven om de sociale basis te versterken en Sterke Lokale Teams in te richten;
3. incidentele kosten (ad € 200.000,-) voor het aantrekken van projectleiders voor aanpak versterken sociale basis en vormgeven Sterke Lokale Teams uit de bestemmingsreserve te dekken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 25 februari 2026.

De griffier
Lennart Sluis

De burgemeester
Lucien van Riswijk